

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Ondřeje Mrákoty a Vojtěcha Šimíčka ve věci žalobkyně: **ZIP, o. p. s.**, Tomanova 3, Plzeň, zastoupené advokátkou JUDr. Janou Kotounovou, Ph.D., náměstí Republiky 2, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo kultury**, Maltézské náměstí 1, Praha 1, proti rozhodnutí ze dne 9. 10. 2024, čj. MK 78653/2024 OPI, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2025, čj. 37 A 1/2025-33, o návrhu žalovaného na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti

t a k t o :

Kasační stížnosti **se nepřiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský úřad Středočeského kraje uznal žalobkyni vinnou ze spáchání přestupku a uložil jí pokutu ve výši 10 000 Kč. Žalobkyně se provinila tím, že provedla archeologický výzkum na území Středočeského kraje, i když k tomu neuzavřela dohodu s Akademií věd. Tím porušila § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a naplnila tak tehdejší skutkovou podstatu přestupku podle § 35 odst. 2 písm. g) tohoto zákona. K odvolání žalobkyně potvrdilo rozhodnutí krajského úřadu i Ministerstvo kultury.

[2] Krajský soud v Praze však rozhodnutí ministerstva i krajského úřadu zrušil. Sám se – bez ohledu na žalobní námitky – zabýval tím, zda v době od spáchání přestupku nenabyla účinnosti právní úprava, která by pro žalobkyni byla příznivější než ta účinná v době spáchání přestupku. Dospěl k závěru, že v důsledku novelizace provedené zákonem č. 152/2023 Sb. byl s účinností od 1. 7. 2023 bez náhrady zrušen § 35 odst. 2 zákona o státní památkové péči, stanovící skutkové podstaty některých přestupků na úseku státní památkové péče, mimo jiné i přestupku spáchaného žalobkyní. Šlo sice o zjevnou legislativní chybu, ale úkolem soudu není ji napravovat, zejména ne v oblasti správního trestání. Skutek, o němž se vedlo řízení, tedy podle pozdější právní úpravy není přestupkem, a proto krajský soud uložil ministerstvu řízení zastavit.

[3] Ministerstvo se proti rozsudku krajského soudu brání kasační stížností. Současně s tím navrhuje přiznání odkladného účinku. Svůj návrh odůvodňuje tím, že podle závazného právního názoru krajského soudu byly zrušeny významné skutkové podstaty přestupků na

úseku památkové péče. Hrozí tak rozsáhlé a systematické poškozování veřejného zájmu na ochraně kulturního dědictví, které by nemohlo být nijak trestáno. To se týká nejen řešení oblasti archeologie, ale také přemísťování kulturních památek a zejména oblasti péče, obnovy, údržby a restaurování národních kulturních památek, které patří mezi nejvzácnější části památkového fondu. Soudem tvrzené zrušení celého § 35 odst. 2 zákona o státní památkové péči by tedy znamenalo nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout žalobkyni či jiným osobám, a zároveň přiznání odkladného účinku není v rozporu s důležitým veřejným zájmem; naopak to je ve veřejném zájmu.

[4] Podle § 107 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek, NSS jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Při rozhodování o odkladném účinku kasační stížnosti NSS zjišťuje, zda jsou splněny zákonné předpoklady (§ 73 odst. 2 s. ř. s.), tj.

- zda stěžovateli hrozí (pro případ, že účinky napadeného rozhodnutí nebudou odloženy) újma nepoměrně větší ve srovnání s újmou, kterou by utrpěly jiné osoby, pokud by účinky rozhodnutí odloženy byly; a současně
- zda odložení účinků napadeného rozhodnutí není v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[5] Přiznat odkladný účinek kasační stížnosti lze i na návrh žalovaného správního orgánu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 4. 2007, čj. 2 Ans 3/2006-49, č. 1255/2007 Sb. NSS). Stane se to však jen výjimečně – v případech, kdy odložení účinků napadeného rozhodnutí bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinku vznikne jiným osobám a která nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Vznik takto chápané újmy zároveň musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí krajského soudu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, body 26–27).

[6] Soud dospěl k závěru, že v této věci nejsou zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti splněny.

[7] Podle ministerstva spočívá tvrzená újma v ohrožení veřejného zájmu na ochraně kulturního dědictví. V důsledku právního názoru krajského soudu, podle něhož ze zákona o státní památkové péči vypadl § 35 odst. 2, upravující významné skutkové podstaty přestupků na úseku památkové péče, hrozí rozsáhlé a systematické poškozování tohoto veřejného zájmu. Takové počínání mají přitom postihovat právě ty skutkové podstaty, jež zákonodárce podle krajského soudu (byť zřejmě omylem) zrušil.

[8] NSS nepochybuje o tom, že taková hrozba by byla vážnou újmou, která by mohla být nepoměrně větší než ta, kterou by přiznáním odkladného účinku utrpěla žalobkyně (té byla uložena jen nízká pokuta). Jde ale o újmu hypotetickou, která není v příčinné souvislosti s následkem plynoucím z napadeného rozsudku. Takovým následkem je zde jen to, že ministerstvo je povinno zastavit řízení o přestupku (resp. nepotrestat žalobkyni). Ministerstvo ani netvrdí, že právě tím bude veřejný zájem na ochraně kulturního dědictví ohrožen. Obává se však, že rozsudek krajského soudu jako nežádoucí precedent povede k porušování zákona o státní památkové péči. Tomu, aby právní názor krajského soudu

pokračování

někoho nenavedl k porušování některých – jistě důležitých – povinností na úseku památkové péče, však přiznáním odkladného účinku zabránit nelze. Krajský soud jej už ve svém rozsudku vyjádřil a přiznání či nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti na tom nemůže nic změnit.

[9] Na základě § 78 odst. 5 s. ř. s. je právní názor krajského soudu pro ministerstvo kasačně – tedy zásadně bezvýhradně – závazný jen v tomto konkrétním případě (což by šlo zvrátit právě přiznáním odkladného účinku, kdyby hrozící újma spočívala v nepotrestání žalobkyně). V jiných případech jím však ministerstvo formálně vázáno není a nemusí jej slepě následovat, má-li přesvědčivé argumenty pro jiný právní názor (usnesení NSS ze dne 23. 6. 2015, čj. 2 Afs 25/2015-33, bod 13). Je pravda, že i v naší právní kultuře má judikatura nejen kasační, ale i precedenční závaznost, a judikatura správních soudů má vést správní orgány k tomu, aby rozhodovaly na základě zásady předvídatelnosti (podle níž mají být stejné případy posuzovány stejně). Pro rozsudek krajského soudu, který byl napaden kasační stížností, však tato zásada v plné míře neplatí. Přestože kasační stížnost není řádným opravným prostředkem, je NSS oprávněn rozsudek krajského soudu zrušit, věc mu vrátit k dalšímu řízení a současně krajský soud zavázat jiným právním názorem. Ani na tom by případné přiznání odkladného účinku nemohlo nic změnit (usnesení NSS ze dne 13. 8. 2008, čj. 2 Afs 93/2008-716; ze dne 27. 8. 2008, čj. 1 Afs 78/2008-687; nebo ze dne 15. 10. 2008, čj. 5 As 78/2008-91).

[10] Ministerstvo patrně doufá, že by přiznání odkladného účinku bylo vnímáno jako „vzkaz pro všechny“, že právní názor krajského soudu může být mylný (což by mohlo odrazovat od případného porušování těch povinností, které postihují – podle krajského soudu – zrušené skutkové podstaty přestupků). Nic z toho sice nelze vyloučit, ale do doby, než bude pravomocný rozsudek krajského soudu zrušen, je třeba jej považovat za správný. Rozhodování o odkladném účinku ke sdělování takových vzkazů neslouží a sloužit nemá. Ani kdyby jej NSS v tomto případě přiznal, nijak by tím správnost výkladu krajského soudu nezpochybňoval. Jak ostatně NSS vždy zdůrazňuje: rozhodnutím o přiznání či nepřiznání odkladného účinku *nijak* nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

[11] NSS proto nepřiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2025

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu